

רע"פ 5115/13 - מנחם שרון נ' מדינת ישראל

רע"פ 5115/13 - מנחם שרון נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 5115/13

מנחם שרון

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון

[08.09.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 23.6.2013, בע"פ 25544-03-13, שניתן על-

ידי כב' השופטים א' טל - סג"נ; א' מקובר; י' שפסר

בשם המבקש - עו"ד אבי כהן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים: א' טל - סג"נ; א' מקובר; ו-י' שפסר), בע"פ 25544-03-13, מיום 23.6.2013. בפסק דינו, קיבל בית המשפט המחוזי, באופן חלקי, את ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופטת ע' רון), בת"פ 45698-02-11, מיום 20.11.2011.

רקע והליכים קודמים

1. נגד המבקש הוגש כתב אישום, במסגרתו יוחסו לו עבירה של ניסיון לגידול ויצור סמים מסוכנים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים), ועבירה של החזקת כלים המשמשים לצריכת סמים, לפי סעיף 10 לפקודת הסמים המסוכנים.

מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 20.2.2011, בשעה 11:06, או בסמוך לכך, נמצאו בביתו של המבקש, בעיר פתח תקווה, זרעים של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל (נטו) של 100 גרם, וציוד עזר לגידולו של הסם המדובר, בשיטה ההידרופונית. כמו-כן, התגלתה בחצר הבית, מקטרת "המהווה כלי לצריכת סמים", בה החזיק המבקש.

2. בהכרעת דין, אשר ניתנה ביום 20.11.2011, לאחר ניהול משפט הוכחות, הרשיע בית משפט השלום את המבקש בעבירות של החזקת סם מסוכן, שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) לפקודת הסמים המסוכנים, ובהחזקת כלים לשימוש בסמים מסוכנים. עם זאת, זוכה המבקש, מחמת הספק הסביר, מעבירת הניסיון ליצור והכנת סמים, אשר נטענה כלפיו בכתב האישום.
3. לאחר מתן הכרעת הדין, נעתר בית משפט השלום לבקשת בא-כוחו של המבקש, והורה על הפנייתו לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר מבחן, אשר ידון, בין היתר, בשאלת אי-הרשעתו. בסופו של דבר, הוגשו לבית המשפט שלושה תסקירים בעניינו של המבקש, כמפורט להלן.
- במסגרת התסקיר הראשון, קיבל המבקש אחריות חלקית על עבירת החזקת הסמים בה הורשע ונמצא שכיום הוא אינו משתמש בסמים. לפיכך, קיבל בית משפט השלום את המלצתו של שירות המבחן, והורה על עריכת תסקיר נוסף, על-מנת לבחון את האפשרות לשילובו של המבקש בקבוצה טיפולית. בתסקיר השני נמסר, כי המבקש השתלב בהצלחה בקבוצה הטיפולית, ולפיכך, הומלץ להטיל על המבקש צו מבחן לשנה, וכן להשית עליו עונש של שירות לתועלת הציבור (של"צ) בהיקף של 120 שעות, דבר "שלא יפגע בתהליך הטיפולי אותו עובר" המבקש.
- מאחר ששני התסקירים הללו לא נדרשו לשאלת אי-ההרשעה, הורה בית משפט השלום על עריכת תסקיר נוסף שיוקדש לעניין זה. מהתסקיר השלישי עולה, כי מדובר בצעיר נורמטיבי, נעדר עבר פלילי, אשר לקח אחריות על מעשיו והשתלב בקבוצת הטיפול. עוד עולה, כי המבקש עבר בהצלחה את הבחינה לקבלת רישיון לתיווך מקרקעין, והוא הביע חשש, כי הרשעתו בפלילים תגרום לכך שהוא לא יוכל לעסוק במקצוע זה. נוכח כך, המליץ שירות המבחן על הימנעות מהרשעתו של המבקש, ובנוסף חזר על המלצתו, הנזכרת לעיל, לעניין העונש.
4. במסגרת גזר הדין, מיום 26.2.2013, קבע בית משפט השלום, כי בנסיבות המקרה דנן, שבו מדובר, בין היתר, בהחזקת סם מסוכן בכמות בלתי-מבוטלת, אין מקום, לפי המבחנים שנקבעו בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, (1997) (להלן: הלכת כתב) להימנע מהרשעתו של המבקש. ביתר פירוט, נקבע, כי אין מדובר באחד מאותם מקרים יוצאי דופן המצדיקים הימנעות מהרשעה, לא מבחינת האינטרס הציבורי, ולא מבחינת הפגיעה במבקש, אשר לא הוכחה די הצורך.
- לאחר שבית משפט השלום בחן את תסקירי שירות המבחן בעניינו של המבקש, ואת נסיבות המקרה, נגזרו על המבקש העונשים הבאים: שני חודשי מאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודות שירות; ושישה חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים, לבל יעבור כל עבירה על פקודת הסמים המסוכנים.

5. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, הן על הכרעת דינו של בית משפט השלום והן על גזר דינו. הערעור התמקד בהשגות על הרשעתו של המבקש בעבירה שעניינה החזקת סמים שלא לשימוש עצמי, שלא נטענה בכתב האישום, ועל החלטתו של בית המשפט שלא להימנע מהרשעה. ביום 23.6.2013, קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש באופן חלקי, באופן שבוטלה הרשעתו בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לשימוש עצמי. תחת זאת, הורשע המבקש בעבירה של החזקת סמים לשימוש עצמי.

אשר לסוגיית ההימנעות מהרשעה, נקבע, כי לא נפלה כל טעות בהחלטתו המנומקת כדבעי של בית משפט השלום. וזאת, גם לנוכח קבלתו החלקית של הערעור על הכרעת הדין. לגופם של דברים, קבע בית המשפט המחוזי, כי הפסיקה אותה הציג המבקש, בתמיכה בעתירתו להימנע מהרשעה בעניינו, נבדלת בנסיבותיה מנסיבות המקרה דנן, ולפיכך אינה מועילה לו. בנוסף, בית המשפט המחוזי התייחס לנושא הפגיעה הנטענת בעתידו של המבקש, בעקבות הרשעתו בדין. נקבע, בעניין זה, כי היות שהרשעתו של המבקש אינה גוררת, מניה וביה, איסור לעסוק במקצוע של תיווך במקרקעין, הרי שהמבקש לא הוכיח "כי צפויה לו פגיעה קונקרטית בעיסוקו".

לאור ההקלה בהכרעת הדין, ובשים לב לאמור בתסקירי שירות המבחן, בוטל עונש המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וחלף כך, הוטל על המבקש לבצע שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 160 שעות.

הבקשה לרשות ערעור

6. ביום 18.7.2013, הגיש המבקש, באמצעות בא כוחו, עו"ד אבי כהן, את בקשת רשות הערעור המונחת בפניו. הבקשה מעלה שני קווי טיעון עיקריים. ראשית נטען כי, הפניותיו של המבקש אל שירות המבחן, לשם עריכת מספר תסקירי מבחן, ובפרט הוראת בית משפט השלום על עריכת התסקיר השלישי בעניינו - אשר נועד להתמקד בשאלת ההימנעות מהרשעה - יצרו בלבו של המבקש, "צפייה מובנית ומובהקת", לפיה המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעתו, תאומץ על-ידי בית המשפט. לפי קו הטיעון השני, עומד המבקש במבחנים שנקבעו בפסיקה לעניין ההימנעות מהרשעה. בהקשר זה, ציין המבקש, כי לאחרונה נאסר עליו לעבוד במשלח ידו כמתווך מקרקעין, ולפיכך הפגיעה בו עקב הרשעתו בפלילים, הפכה, כיום, לפגיעה קונקרטית. עקב כך, לשיטת המבקש, יש להיעתר לבקשתו משיקולי צדק. עוד טוען המבקש, כי השאלות המצויות במוקד בבקשתו, כפי שפורט לעיל, הינן שאלות עקרוניות אשר חורגות מעניינו הפרטי, וגם מסיבה זו יש לקבל את בקשתו.

דין והכרעה

7. לאחר עיון בבקשה כמו-גם בצרופותיה, סבורני כי היא אינה מקיימת את התנאים אשר נקבעו לקבלת רשות ערעור בפני בית משפט זה, ועל-כן דינה להידחות.

הלכה היא לנו מלפנים, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי", שמורה אך לאותם מקרים מיוחדים, המעוררים שאלה משפטית נכבדה או סוגיה ציבורית כבדת משקל, החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, וכן במקרים, יוצאי דופן ביותר, המגלים חשש לעיוות דין או אשר עולה מהם אי-צדק ניכר כלפי המבקש (ראו, למשל, רע"פ 5212/13 שמעון נ' מדינת ישראל (29.8.2013); רע"פ 5168/13 גורודצקי נ' מדינת ישראל (22.8.2013); רע"פ 4882/13 ורסנו נ' מדינת ישראל (21.8.2013)). חרף טענותיו של המבקש, ונסיונו לעטות על בקשתו לבוש עקרוני רחב היקף, דעתי היא, כי בקשתו, אינה עומדת בתנאים שנקבעו לשם קבלת רשות ערעור.

אפתח תחילה בטענה כי המבקש עונה על התנאים שנקבעו בפסיקה להימנעות מהרשעה. ראוי להבהיר, בראש ובראשונה, כי אופן יישומם של המבחנים שנקבעו בהלכת כתב ובפסיקה הנוספת בסוגית ההימנעות מהרשעה, אין בו די, כשלעצמו, כדי להצדיק דיון משפטי נוסף בפני ערכאה זו. מה גם, שבמקרה דנן, וכפי שיובהר להלן, יישם בית משפט קמא נכונה את המבחנים הרלבנטיים בנושא ההימנעות מההרשעה. לאמיתו של דבר, הבקשה עוסקת בעניינו הפרטי של המבקש, ובו בלבד. על-כן, ומשלא מצאתי כי עניינו של המבקש מעורר שאלות משפטיות בעלות השלכה רחבה, או כי מתעוררים במקרה דנן שיקולי צדק מיוחדים, דין הבקשה להידחות.

אף לגופם של דברים סבורני, כי אין כל ממש בטענותיו של המבקש. אשר לטענה, לפיה עניינו של המבקש עומד במבחנים שנקבעו בפסיקה לעניין ההימנעות מההרשעה, יש להזכיר, כי במסגרת הלכת כתב נקבעו שני תנאים מצטברים להימנעות מההרשעה: ראשית, על עצם ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם; ושנית, על סוג העבירה המיוחסת לנאשם, להיות כזה המאפשר, בנסיבות המקרה, להימנע מההרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים. על-כן, אין די בפגיעה במבקש, כשהיא עומדת לעצמה, ואפילו מדובר בפגיעה קונקרטית, כדי להצדיק הימנעות מההרשעה.

יתרה מזאת, הלכת כתב, אכן, מהווה נקודת מוצא לכל דיון הנוגע להימנעות מהרשעה, אך בעקבותיה נקבע על-ידי בית משפט זה, כי, משהוכח שבוצעה עבירה, יש להרשיע את הנאשם בדין, ואילו הימנעות מהרשעה תהא בגדר מעשה יוצא דופן וחריג שבחריגים (ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 876, 869 (2004); רע"פ 654/13 אבו בכר נ' מדינת ישראל (26.2.2013); רע"פ 8627/12 הנסב נ' מדינת ישראל (31.12.12)). אינני סבור, כי בנסיבות מקרה זה, עסקינן באחד מאותם מקרים נדירים בהם ייסוג האינטרס הציבורי לאכיפה מלאה של הדין, מפני האינטרס הפרטי של הנאשם. אמנם, במסגרת פסק הדין בערעור, הומרה הרשעתו של המבקש, מעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, לעבירה חמורה פחות של החזקת סם מסוכן לשימוש עצמי. ואולם, עדיין מדובר בכמות סם משמעותית אשר נמצאה ברשותו של המבקש, היינו סם מסוג קנבוס במשקל של 100 גרם. עוד נזכיר, כי, בנוסף להרשעה זו, הורשע המבקש, על-סמך הודאתו, בעבירה נוספת של החזקת כלים לשימוש בסמים. בנסיבות אלה, הנני סבור, כי לא דבק כל רבב בקביעתו של בית משפט השלום, ובעקבותיו גם של בית המשפט המחוזי, כי אין להימנע מהרשעתו של המבקש באותן עבירות.

באופן דומה יש לדחות את הטענות העוסקות בדחיית המלצת שירות המבחן. חרף מעמדם המיוחד של קציני שירות המבחן "כידם הארוכה של בית המשפט" (בש"פ 7145/09 חזן נ' שירות בתי הסוהר (17.9.2009); בש"פ 8576/07 סלאמה נ' מדינת ישראל (15.10.2007); בש"פ 7047/04 אלעס נ' מדינת ישראל (12.8.2004)), נקבע, לא אחת, כי האמור בתסקיר המבחן הינו בגדר המלצה בלבד, שאין בית המשפט מחויב לקבלה (רע"פ 5212/13 שמעון נ' מדינת ישראל (29.8.2013); רע"פ 1068/13 מלסה נ' מדינת ישראל (22.2.2013); בש"פ 7999/12 ג'רבי נ' מדינת ישראל (2.12.2012)). זאת ועוד, אין בידי לקבל את הטענה לפיה, הפנייתו של המבקש לקבלת תסקיר שירות מבחן, אשר מטרתו לדון בשאלת ההימנעות מהרשעה, יוצרת מבחינתו "מעין הסתמכות", שמשמעה כי, במידה שהמלצת שירות המבחן אכן תהא להימנע מהרשעה, בית המשפט יהא מחויב בה. יודגש, כי עצם הפנייתו של נאשם לקבלת תסקיר שירות מבחן, אין בה כדי לחייב את בית המשפט לקבל את ההמלצה הכלולה בתסקיר, והיא אינה מעניקה לנאשם אפשרות "להסתמך" על הפנייה זו, כמחייבת את בית המשפט.

8. אשר-על-כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת הליך שיפוטי נוסף, והנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור.

ניתנה היום, ד' בתשרי התשע"ד (8.9.2013).